

Žaklina Kiš

VRH GREHA

Copyright © 2009 Žaklina Kiš Jocić
Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ivanu i Snežani,
koji su mi pružili oslonac
dok me je sila Zemljine teže vukla nadole*

MOLITVA

Jedne noći se nisam pomolila Bogu. Spustila sam glavu na jastuk, pogledala u plafon iznad kreveta i zatvorila oči.

BOG I SENKA

Te jeseni, jedne obične prohladne večeri, otac je ušao u sobu i nehajnim pokretom ruke krenuo da isključi svetlo.

„Vreme je za spavanje“, ponovio je rečenicu koju je uvek izgovarao istovetnim glasom.

Bilo je devet. Kazaljke na malom satu, uokvirenim cvetnim venčićem od narandžaste keramike nemilosrdno su oprčavale krugove, ne dopuštajući mi da pročitam još nekoliko preostalih stranica lektire.

„Laku noć“, rekao je.

„Stani, tata“, zaustila sam. Začkiljih u želji da ne utonem u mrak iste sekunde.

„Šta je bilo?“, pogledao me je upitno.

„Tata, šta je to Bog?“, upitala sam tiho. „Šta je to?“

Zastao je na vratima sobe, nesigurno oslonjen na ruku koja je trebalo da presudi hoće li u sobi ostati svetlost ili će je obaviti tama.

„Zašto me to pitaš sada? Kasno je. Nije vreme za takva pitanja.“

Uvek je vreme za neka pitanja.

Uporna sam. „Ali, tata, samo mi reci, molim te... spavaću, obećavam.“

Promenio je oslonac. Lice mu se uozbiljilo. Neka senka mu je prekrila čelo. Ne sećam se da li mi se učinilo ili je nehotice koraknuo unazad.

„Vidiš, kada budeš porasla, jednog dana, znaćeš. Sada samo mogu da ti kažem“, nakašljao se preglasno za taj trenutak, „da ga nikada nisam video, ali ga osećam. I sada. Ovde, u ovoj sobi... on je s nama. U nama.“

„Kako, tata?“, pitala sam. „Kako znaš da je tu, reci mi?“ Ruka mi je podupirala bradu.

„Verujem“, rekao je.

Pritisnuo je prekidač na zidu. Soba je utonula u mrak.

„Laku noć“, rekao je i laganim pokretom zatvorio vrata iza sebe.

„Laku noć“, ostalo mi je u grlu.

Nesigurno sam zagrlila jastuk. Srce mi je tuklo o madrac ispod. Osećala sam svaki treptaj svog tela na belom čaršavu. Svuda oko mene bila je tama. Ni tračak spasonosne svetlosti nije se probijao kroz drvene roletne na prozoru moje sobe.

A šta ako je sada pored mene?, trnula sam. Ako me posmatra kako ležim i ne spavam? Šta ako uđe u mene i natera me da spavam? Čaršav je klizio pod drhtajima mojih nogu.

Zažmurila sam i stegla pesnice.

„On je dobar, on nam pomaže“, u ušima su mi odzvanjale Senkine reči. „Samo sklopiš ruke i kažeš neku molitvu, zahvališ što si živa i sigurna si“, rekla mi je to popodne na školskom odmoru.

„A neki put hoće i da ti pomogne, ako ga lepo zamoliš. Kada nisi naučila pesmicu. On može da ti stvori pesmicu u glavi i da dobiješ peticu. Ako si dobra. Ako nisi lagala i varala drugove“, šuškala je kroz prednje zube Senka. „Ne smeš da budeš bezobrazna i da lažeš. Onda će te kazniti.“

Njeno lice je zračilo sigurnošću. Znala je šta govori. Sve na njoj ukazivalo je na tu sigurnost.

Držala sam oči čvrsto zatvorene dok su se ivice jastučnice topile u pesnicama.

Kroz roletne se probio srebrni mesečev zrak. Na podu pored kreveta ležala je nepročitana lektira. Obojila se bleđim sjajem.

„Dobra sam“, šaputala sam sebi u bradu, „nisam lagala, nikoga nisam prevarila, samo nisam stigla da pročitam celu knjigu“, poverila sam tišini koja me je okruživala.

Odjednom, neka čudna snaga zaiskrila je u meni. Okrenula sam se i legla na leđa, otvorila oči i sklopila ruke iznad nosa.

„Bože moj, gde god da si, moje srce u tebe veruje“, šaputala sam, „oprosti mi što sam se danas zaigrala u parku. Ne želim da budem kažnjena. Pomozi mi.“

Ležala sam tako još neko vreme, dlanova sklopljenih u nadu. Otvorenih očiju.

Te noći sam izrekla svoju prvu molitvu. I prvu želju za oprostom. I prvu nadu da će mi Bog pomoći.

Te noći sam počela da verujem u Boga.

Uzani sunčev zrak probio se kroz istu onu rupicu na roletnama kroz koju je noćas prošao mesec. Pogledala sam na sat. Bilo je prerano za ustajanje. Dohvatila sam knjigu i počela da čitam. Zaostale stranice su letele ispred mojih očiju poput perja. Samo nekoliko sekundi pre nego što se začula potmula zvonjava budilnika na stočiću pored mene, ja sam pročitala poslednju stranicu.

Ozareno sam pogledala u tavanicu u nadi da ću na njoj videti Boga. Ruke su se ponovo približile, a dlanovi sklopili.

„Hvala ti, Bože“, prozborila sam tiho. „Hvala ti.“

Moja prva molitva je bila uslišena. Moj prvi greh oprošten. Bog me je zavoleo, pomislila sam. Biće uvek sa mnom, mrmljala sam u sebi dok sam navlačila desnu dokolenicu.

Neki čudan osećaj ponosa ispunio mi je srce tog jutra. Moja soba se obojila zlatnim odsjajem sunca.

Više ništa neće biti kao pre. Mi sada imamo tajnu. *Samo nas dvoje*, osmehivala sam se sebi u ogledalu dok sam raščesljavala umršene uvojke.

Više nikada neću biti sama.

SENKA, MARKO I JA

Kroz krošnje stoletnog drveća pomaljali su se obrisi sunca. Senka je sedela na travi, oslonjena o hrast. Kora mu je bila ispućala, a plodovi uveli. Rukama je privila kolena na grudi.

„Šta da radim sutra?“, gledala me je smeđežutim očima, molećivo tražeći odgovor.

„Reci mu da još nisi spremna“, ispalila sam kao iz topa.

„Ali on kaže da me voli, da je to dokaz da i ja njega volim“, šaputala je.

„Misliš da je to stvarno dokaz da ga voliš, Seno?“, tepala sam joj. „Pa mi imamo tek petnaest godina.“

„Pa zar to nisu prave godine za ljubav?“, ubeđivala je sebe. „Zar ti ne osećaš ono iznutra, goruće, što vapi da bude voljeno?“

„Osećam, Seno, ali ne želim da bude iznuđeno“, rekla sam joj dok sam sklanjala sa čela pramen obojen zlatom. „Šta ako posle kaže svima u školi? Šta ćeš onda? Ako počnu da pričaju po hodnicima? Nikada te niko više neće hteti, Seno.“

Zagnjurila je glavu među kolena. Mogla sam čuti kako se između krošanja provukao uzdah iz njenih grudi i poput puštenog dečjeg balona otišao u nebo.

Nisam imala prava da joj kažem da to ne uradi. Ona je već bila odlučila, samo je tražila podršku. Od mene. Svoje najbolje drugarice od detinjstva. A ja sam želela da je zaplašim umesto da joj pružim ruku poverenja.

Ali nešto u meni, na toj travi, nije htelo da prizna da joj zavidim. Marko je voleo nju i želeo njenu ljubav. A ne moju. Ja sam sedela u školskoj klupi, sa staromodnom frizurom koja je odslikavala ono što se u mojoj glavi nalazi. Mene još niko nije držao za ruku, ni tražio moju ljubav. Senka je bila satkana od lepote za kojom su čeznuli svi momci u školi. U poslednje dve godine je prerasla u lepoticu s naslovnih strana časopisa.

Ljubomora mi je plavila telo. Podigla sam glavu ka krošnjama kao da tražim spas od osećaja koji me je obuzeo, ali tamo visoko, iznad naših glava, iz krošnje je samo prhnuo vrabac i poleteo ka drugoj grani. Spasa nije bilo. Kao da je odleteo s tom pticom.

„Nemoj, Seno“, nastavila sam. „Nemoj, mlade smo, kajaćeš se!“

Pogledala me je svojim milim očima boje karamele i uputila osmeh zahvalnosti.

„Hvala ti, Ena. Ti si najveći prijatelj ikada. Šta bih ja bez tebe?“, rekla je, s takvom ljubavlju u glasu da me je odmah zboleo stomak.

Stresla je travu s farmerki i ustala.

Njene reči su me probole poput mača. Osećala sam stid i prezir prema sebi, ali nisam rekla ni jednu jedinu reč da odagnam taj osećaj. Samo jedna sekunda je nedostajala da se okrenem i da joj kažem da sam lažov i pakosnica i da me ne sluša. Da sluša svoje srce.

Ali nisam. Naprotiv. Zaštitnički sam se nasmešila i potapšala je po ramenu.

„Ma daj, Seno, zato smo tu“, iskašljala sam iz sebe.

Ako sam zato bila tu, bolje da nikada nisam bila.

Te noći sam sanjala Senu kako dobija krunu kao najljepša devojka na školskoj svečanosti. Marko je stajao pored nje i zaljubljeno je posmatrao. Ostali momci su je oduševljeno gutali očima. Mislim da sam ja stajala negde u dnu dvorane. Jer nekako, iz nekog razloga, nisam mogla da je dobacim paradajzom koji sam držala u ruci. Sakrivenim ispod tunike.

MARKO I JA

Marko je ostavio Senku nekoliko dana kasnije.

Kiša mi se slivala niz lice kada sam ušla u kuću. Telefon je zazvonio.

Senka je grcala u slušalicu.

„Ostavio me je“, jecala je, „rekao mi je da više ne veruje u moju ljubav. Dao mi je tri dana da se predomislim“, cvilela je.

„On tebi dao tri dana!“, klela sam. „Đubre jedno pokvareno, nemoj ja da mu kažem!“, otelo mi se.

„Hoćeš, Ena? Hoćeš li, Ena?“, plakala je. Hoćeš stvarno da razgovaraš s njim? Samo ti to možeš“, molila je.

Želudac mi se skvrčio. Dlanovi su mi se oznojili. Slušalica u mojoj ruci pre je ličila na ljigavu koru banane nego na deo aparata.

„Hoću, Seno“, rekla sam saosećajno. „Za tebe sve, Seno.“

Osetila sam olakšanje u njenom glasu. Jecaji su uminuli, a boja šapata koji je dopirao s druge strane pretvorila se u naličje Seninog glasa.

„Najbolji si prijatelj na svetu“, rekla je. „Šta bih ja bez tebe?“

Njene reči su bolele. Pekle su kao da je svaki slog žaračem bio utiskivan u moje telo.

„Zato smo tu“, progutala sam knedlu. „Zar ne, Seno?“
Nije mi odgovorila.

Spustila sam slušalicu i pozvala Marka. Bio je loše raspoložen. Osećalo mu se u glasu.

„Želim da se vidim s tobom Marko. Moramo da razgovaramo, odmah“, rekla sam zapovednički. „Čekam te za pola sata kod parka, na uglu kod cvećare.“

Osušila sam kosu i našminkala oči. Pogledala sam se u ogledalo. Ništa mi nije nedostajalo. Imala sam sve što je imala i Sena. A nju su svi voleli. Mene je jedva primećivao neki jadnik iz mlađeg razreda.

Kada smo se našli, poljubili smo se u obraz. Seli smo u maleni kafić pored cvećare.

„Šta se dogodilo, Marko?“, krenula sam u napad. „Šta si joj uradio?“

Marko je sagnuo glavu.

Imao je prelepe oči boje mora i kovrdžavu smeđu kosu. Nežno lice i ruke poput ragbi igrača.

Pogledao me je ispod trepavica. Dah mi se ledio. Nisam mogla da sačekam njegov odgovor.

„Voliš je?“, prosiktala sam.

Klimnuo je glavom u znak odobravanja.

„Ne mogu da spavam, Ena, ne mogu da jedem, Ena, ne mogu da dišem bez nje, Ena, proklet neka sam zbog svega, toliko je volim da je želim u svojoj krvi.“

Tog trenutka se oko mene sve okrenulo. Krv mi je jurnula iz srca u glavu, a ruke počele da drhte. „Toliko je volim da je želim u svojoj krvi“, tutnjalo je u mojoj svesti. „Ne mogu da dišem bez nje...“, odzvanjalo mi je u ušima.

„Zašto si je onda ostavio?“, jedva sam prozborila.

„Suviše je volim da bih je zadržao pored sebe.“

Suza se skotrljala niz njegovu bradu pravo na rukav duksera.

„Suviše je volim da bih je samo gledao i držao za ruku, ne mogu, neka sam proklet, želim je više od svega.“

Dobila sam na vremenu dok je trajao dugi minut ćutanja. Strasti u uzavreloj krvi su se smirivale. Tutnjava je jenjavala, a srce uspostavljalo mirniji ritam.

„Ona nije TA vrsta devojke, znaš“, rekla sam pobedonosno. „Nikakvi rokovi moju Senu neće prelomiti“, likovala sam.

„Kajem se“, isćurelo je iz njega. „Molim te da razgovaraš s njom, želim da mi se vrati“, rekao je. „Želim to više od života.“

Uhvatila sam ga za ruku. U trenutku me je pogledao, a potom drugom rukom prekrpio moju ruku. „Hvala ti, Ena. Prava si.“ Njegov glas je bio pun topline.

Išla sam ulicom nogu pred nogu. Kiša mi se ponovo slivala na lice razmazujući šminku kojom sam htela da ga nateram da me zavoli. Užasan osećaj cepao mi je telo. Bila sam rasplućena između želje za njim i prijateljstva sa Senom. Mogla sam još onog dana na travi da joj kažem da ga čuva. Da budu srećni. Mogla sam i njemu da kažem da ga ona voli, da čeka njegov poziv i spava s glavom položenom pored telefonske slušalice.

Ali nisam.

Utvara me je sledila na putu do kuće i uvukla mi se pod kožu.

„Izdajnice“, urlalo je sve u meni. „Izdajnice“, vrištala je moja svest.

Uzalud.

Sve je moglo da bude drugačije. Još sam imala priliku da sledećih dvadeset godina ne provedem u unutrašnjem paklu svog kajanja. Prezira. Izdaje prijatelja.

Ušla sam u kuću i pozvala je.

„Gotovo je“, šaputala sam. „Neće više da čuje za tebe. Hteo je samo seks, kao što sam ti i rekla.“

Grcala je neko vreme u slušalicu. Hvatala je vazduh i izvi-
njavajuće zahvaljivala.

„Ma daj, Seno, zato smo tu“, rekla sam ledenim glasom, premeštajući se s noge na nogu.

Nervozno sam lutala mislima po kafiću. Još uvek sam osećala dodir njegove ruke na svojoj.

Mnogo godina kasnije shvatila sam Senine reči o Bogu, setila sam se malih napućenih ustašca, šuškanja kroz tek nikle zubiće, sunca na školskom odmoru, upletenog u njene kike.

„Ali ne smeš da budeš bezobrazna. Ne smeš da lažeš i varaš drugove. Tada će te kazniti.“

Dvadeset dugih godina kasnije.

MARKO

Marko se nakon sedam dana preselio u drugu školu. Šuška-
lo se da su ga majka i otac ispisali iz škole jer nije mogao da dolazi na časove. Pričalo se po hodnicima da je izgubio razum i da je kod kuće samo gledao u jednu tačku. Da nije mogao da jede, da hoda, da priča.

A Senka je imala mene kao najveću podršku svojoj patnji.

„Nikada više neću nikoga toliko voleti“, poverila mi se tih dana, „to je bila ljubav za sva vremena.“

Senkine oči više nikada nisu dobile onaj sjaj karamele obojene suncem. Ugasnule su.

U mesecima koji su prolazili ubeđivala sam je da to nije bila prava ljubav i da će mnogo takvih ili sličnih momaka ući u njen život. Govorila sam joj da se prava ljubav nikada ne okonča na takav način i iz tih razloga. Klimala je glavom dok me je slušala, ali nije mi rekla da sam u pravu. Nikada mi to nije rekla.

Niti sam ja ikada odlučno izgovarala njegovo ime.

„Čarolija je bila samo u osećanju prve ljubavi, u prvoj doživljenoj emociji, prvoj želji za nečijim telom i prvom pogrešnom koraku. Sve ostalo je bilo obično“, često sam joj šaputala u trenucima njenog bola.